

El Philippe i la resta de la comitiva van trigar gairebé dues hores a recórrer l'intricat trajecte que anava des de la Conciergerie fins a la plaça del Carrousel. El carruatge es movia lentament entre els estrets i tortuosos carrerons, bruts i pestilents, que des de temps immemorials componien el cor de París. Era esfereïdor observar les cases apinyades unes damunt les altres, sense ordre ni concert, que configuraven barris deplorables plens de gom a gom de gent immunda i promíscua, en els quals era molt fàcil que s'originessin mortíferes epidèmies que, amb relativa freqüència, s'acarnissaven amb els seus habitants. Aquest descoratjador paisatge no era més que un fidel reflex de la insensatesa i la degradació humana en la qual es trobava immersa una bona part de la població. Eren temps confusos i ombrívols en els quals el terror i la mort campaven a plaer, i es podia constatar una tremenda commoció i desassossec entre els integrants del clergat, la noblesa i els cercles més pròxims a la monarquia, destinataris principals de la ira revolucionària. En realitat, qualsevol ciutadà del qual es tinguessin les mínimes sospites de desafecció al règim tenia els dies comptats. Les contínues revoltes —amb els terribles canvis socials que implicaven— i les diferents faccions que s'anaven alternant en el poder estaven duent la ciutat al caos i a l'anarquia. El Philippe pensava en tot això mentre feia enormes esforços per no perdre la serenitat ni la lucidesa que li eren tan pròpies, ja que era conscient que la voràgine infernal dels últims esdeveniments havia fet perdre la raó a més d'un, per la qual cosa, i malgrat que es trobava aclaparat per les circumstàncies, es va esforçar a dissimular el seu estat d'ànim exhibint un posat decorós i arrogant. Estava segur que a la plaça del Carrousel l'estaria esperant la Marie, i això el tranquil·litzava enormement. Feia ja tres dies que no es veien, tres llargs dies amb les seves interminables nits que trobava a faltar la seva càlida companyia.

Per més que el cotxer fustigués els cavalls, era impossible anar més de pressa. Els nombrosos captaires i gent de mal viure que ocupaven els carrers mostraven expressions amenaçadores mentre observaven els inquilins de la carreta i la sinistra escorta aventurant-se pel seu reialme. Quan hom es fixava en els seus rostres, demacrats per la rudesia de les seves vides i pel consum febril de l'insalubre licor que se servia a les tavernes de la zona, podia apreciar un ofensiu arravatament de dignitat (inversemblant en altres temps) i un renovat coratge que els impel·lia a mostrar-se desafiadors davant individus de més noble nissaga. El Philippe trobava exasperant que tipus tan mesquins i ordinaris poguessin fúmer-se'n de gent respectable com ells, increpant-los amb atrevides burles i bravates i mostrant la seva aprensió de forma tan atrevida. “Sí, definitivament, moltes coses han canviat darrerament”, es va dir el Philippe consternat.

Saint-Just i Renée Durand l'acompanyaven en el convuls periple parisenc. A pesar de

la indignant situació, cap dels tres homes va dir una sola paraula en tot el camí. Era un escenari tan grotescament absurd que els impel·lia a fantasiar amb la il·lusòria idea que no eren més que tres figurants ocasionals, simples comediants actuant en una obra tràgica, fruit d'una grotesca al·lucinació; un terrible malson del qual despertarien en qualsevol moment.

Quan, finalment, van albirar a la llunyania l'embocadura de la plaça del Carrousel van sentir un gratificant alleugeriment; la pressió de la gentada sobre l'estoica comitiva havia començat a disminuir i el carrer va anar guanyant amplària i els va procurar una mica més d'assossec, un assossec efímer. Només trepitjar la plaça van tornar a sentir la mateixa sensació d'incomoditat que els havia acompanyat durant tot el trajecte.

El lloc estava ple de gom a gom de gent àvida d'emocions, desitjosa de passar una estona agradable amb la contemplació de l'apassionant espectacle que els havien reservat. Eren centenars d'homes i dones en fraternal comunió; un galimaties de cossos apinyats, d'éssers alienats, àvids de sang, que gaudien impúdicament proferint estentòries esgridassades i punyents impropis contra els infeliços que esperaven dempeus la lectura pública de les seves presumptes malifetes; una turba enfollida que sospirava perquè comencés la funció sense més demora mentre es dedicava a propagar als quatre vents les suposades conspiracions dels condemnats. El Philippe va comprendre com devien sentir-se els gladiadors en els temps del circ romà, enfrontant-se a mort contra un enemic terrible ovacionat per la multitud o bregant en desigual combat contra els lleons. "Però en aquest circ no hi haurà cap lluita", va pensar greument el Philippe; aquí no se'ls brindaria la més mínima oportunitat als que havien caigut en desgràcia. Ja feia hores que Marat, que ocupava la seva infame activitat com a magistrat de l'espuri tribunal nomenat precipitadament per l'implacable comitè revolucionari, havia efectuat aquest simulacre de judici i havia dirigit el seu polze cap avall. Qualsevol amb un mínim de sensatesa sabia que era absurd esperar alguna mena de misericòrdia d'aquest sinistre personatge. En uns instants va començar el farisaic cerimonial i el Philippe, desentenent-se dels protocols, es va posar a observar la multitud, aglomerada a escassos metres d'ell, per intentar trobar la seva estimada.

No li va costar gaire esforç albirar les belles faccions de la Marie despuntant esplendorosament entre la resta de la gentada. El deliciós i anhelat retrobament de les seves mirades va ser un brusc esclat luminiscent que va absorbir completament la titubant atenció del Philippe i va aconseguir que s'oblidés eventualment de les seves afliccions. El Philippe va inclinar el seu vigorós tors cap a un costat i va aconseguir entrellucar un poc més la conspícua figura de la Marie balandrejant-se dòcilment entre les desenes de cossos suesos que abarrota-ven la plaça clamant justícia. Ella ho observava tot amb una mirada trista i afectada que irradiava una adorable tendresa, una cara angelical que transmetia una serenitat contagiosa que s'imposava amb rotunditat per sobre dels rostres venjatiu i injectats de sang de la multitud. Els seus ulls foscos i profunds ho examinaven tot amb acurada atenció des de la fràgil

immunitat que li brindava el fet d'estar encastada anònimament entre la caòtica aglomeració d'ànimes que bramulaven com endimoniats seguint el ritme marcial que forjaven els tambors.

El Philippe havia trigat molt de temps a descobrir el veritable amor. Ara, als seus trenta-vuit anys, i gràcies a la captivadora personalitat de la Marie, havia experimentat per fi aquesta sensació tant de temps ignorada, una sensació molt diferent de la joiosa, encara que frívola concupiscència, que ell havia conreat amb incomputables dames de naturalesa i condició molt diverses, des que era un adolescent imberbe. La Marie l'havia conegut a la mansió de Madame Dumouriez, en una de les nombroses visites que va efectuar a aquell domicili on era citat amb caràcter d'urgència per la desconsolada propietària cada vegada que el seu espòs, el sever general Charles François Dumouriez, es trobava absent dirigint les seves tropes als fronts oberts de Neerwinden i Magúncia. La Marie era la nova criada de Madame Dumouriez, una minyona que superava amb escreix en bellesa i misteri la superba mestressa de la casa. El Philippe va quedar fascinat per l'atractiva minyona des del primer moment que la va veure. La seva enigmàtica i pertorbadora mirada, deliciosament voluptuosa i repleta de suggestives promeses, el subjuguà de tal manera que li va robar el cor per sempre. La jove criada va provocar-li una insurrecció dels sentits; una agitació interior que li va fer palpitir, amb una força fins aleshores desconeguda, el cor inexpugnable; una agitació tan impetuosa i ardent com la que estava neguitejant aquests últims mesos una bona part de la població a banda i banda del país.

Quan no feia ni una setmana que el Philippe havia conegut la Marie, el general Dumouriez es va passar a l'enemic i la seva promíscua esposa va haver d'abandonar el país per defugir una brutal represàlia.

El mateix dia que la desacreditada patrona s'esfumava de París, el Philippe es va proposar convèncer la Marie que es traslladés a viure a la seva residència, una aspiració fàcil de satisfer per part de la desemparada jove. La Marie havia perdut la seva ocupació i, tal com estaven les coses, era conscient que no quedaven gaires ciutadans acomodats a la ciutat amb la suficient temeritat per contractar una jove donzella per posar-la al seu servei. El Philippe tampoc podia abaixar la guàrdia: feia poc més de dos mesos que Lluís XVI havia estat executat i ell no ignorava que en qualsevol moment la sort, companya capritxosa, de vegades propícia, de vegades hostil, podia abandonar-lo. Ja feia tres anys que es dedicava en cos i ànima, les vint-i-quatre hores del dia, a evitar els nombrosos obstacles que se li anaven presentant. Entre aquests obstacles, el que més l'amoïnava eren les temibles ambicions de certs personatges malintencionats i envejosos que, vinculats als nous capitosts que s'havien fet amb el poder, pretenien saquejar el seu patrimoni i desposseir-lo dels seus ben merescuts privilegis. Ja havia tingut problemes amb els jacobins primer i amb els girondins després, i sabia que la providència només estaria de part seva si observava unes determinades regles i aconseguia passar desapercebut.

Ara, dempeus a la plaça del Carrousel, mentre observava satisfet la seva estimada, li van retornar imatges d'aquella primera nit que va passar a la seva cambra al costat de la Marie, una nit màgica en el transcurs de la qual es va enamorar perdudament d'ella, fins al punt que li declarà el seu amor més sincer. Després de jeure junts i gaudir fins a l'extenuació dels seus cossos tremolosos, xops per la sufocant humitat de París barrejada amb la fecunda transpiració de les seves pells excitades per una passió desbordada que vorejava el deliri, va concloure que, tan sols pel que va sentir aquella única nit, havia valgut la pena viure.

A partir d'aquell dia no va poder separar-se mai més d'ella. El Philippe sabia que havia trobat la dona de la seva vida i se sentia feliç. Encara que, per a la seva desgràcia, les coses no estaven per fer gaire ostentació de la seva felicitat. Assenyadament, van decidir mantenir la seva relació en secret. Ambdós sabien que una relació d'aquestes característiques estaria mal vista pels uns i pels altres, tant a l'entorn d'origen humil del qual procedia la Marie com en els ambients més cultes i refinats als quals pertanyia el Philippe, ambients potencialment perillosos que, de manera clandestina, seguia freqüentant. Era una pugna diària plena de dificultats en la qual el Philippe participava de manera activa, tractant de no allunyar-se massa de les seves influents amistats davant el temor de veure's relegat del seu món de prebendes i oportunitats. Una cosa era mantenir una aventura ocasional amb alguna plebea i una altra molt diferent enamorar-se d'una noia de rang tan inferior. Això mai no li ho perdonarien.

Malgrat tot, el Philippe intentava ser optimista. Sabia que era impossible ignorar els nous vents que, com hàlits diabòlics, instruïen les ingènues consciències de la ciutadania amb absurds discursos que reivindicaven conceptes tan difusos com igualtat i fraternitat, però estava convençut que un dia o altre tot tornaria a la normalitat, i que la seva vida i la seva hisenda deixarien de córrer perill.

Però, a pesar de la crua realitat, ara estava content. Després de tres dies, que se li van fer eterns, en què havia estat separat arbitràriament de la Marie, per fi es retrobaven. Era molt important per a ell que la Marie estigués present en un moment tan transcendental. El tràngol pel qual estava passant es feia més suportable amb la seva encoratjadora presència.

No obstant això, la seva nul·la disposició per al martiri era concloent, quedava palès en el seu fràgil estat d'ànim, que s'havia començat a esquerdar i mostrava clars indicis d'ansietat i basarda. Lluny estaven els dies que la seva vida era una plàcida taca d'oli surant en el mar (igual que suraven els esplendorosos nenúfars a l'estany de Madame Dumouriez), sense sobresalts ni preocupacions. L'ambient tampoc ajudava a suportar l'adversitat. Els crits exaltats de la multitud, els insults, la mofa, la iniquitat de tot això li produí una punxada esfereïdora a la boca de l'estómac que l'obligà a preguntar-se si no era en realitat un just mereixedor d'aquest correctiu. Era probable que hagués fet cert abús dels seus privilegis, però, en aquells moments, ja no li quedaven forces ni

ganes de fer actes inútils de contrició, tampoc de sincerar-se massa ni de permetre's introspeccions malenconioses. En realitat, ja no hi havia ocasió per a res d'això. El Philippe, conscient que el temps se li acabava, va dedicar a la Marie una mirada especial, una darrera mirada en la qual quedava reflectit tot l'amor i l'agraïment que sentia vers ella. La Marie li va retornar un somriure agredolç i una llàgrima va córrer per la seva galta mentre s'acomiadava mentalment d'ell.

Els tambors havien expressat dues vegades la seva fatídica tonada. No feia ni quinze minuts que havien arribat a la plaça del Carrousel i els seus dos companys ja havien deixat d'existir. El Philippe estava terroritzat i sorprès de la facilitat amb la qual s'havien esborrat els noms de Saint-Just i Renée Durand del registre dels vius. De sobte, una intensa i penetrant aroma de sang el va encerclar amb rapidesa i li provocà una estranya combinació d'angoixa, perplexitat i por.

Quan va fer un cop d'ull al voltant de l'aparell li van entrar nàusees i va estar a punt de vomitar, però va aconseguir restablir-se. Estava decidit a no perdre l'enteresa en cap moment.

De sobte, quatre braços robusts el van agafar de males maneres i el van forçar a agenollar-se; un cop prosternat el van encaixar entre els dos travessers. Llavors va sentir un fluid càlid que li baixava per les cames i li humitejava els camals dels pantalons tacats de fang.

El clam popular anava guanyant en intensitat. Podia escoltar nítidament les greus acusacions i insults que li llançava la plebs; semblaven caníbals a punt de fer un festí. Se sentia indignament ultratjat, incomprès, menyspreat per tots. Els crits extasiats de la multitud li van recordar rituals atàvics en els quals s'oferia el sacrifici d'un innocent per acontentar els déus.

Va començar altra vegada el retruc de tambors i va comprendre que aquesta vegada redoblaven per a ell. En uns instants, la fulla freda seccionaria el seu cos. Va observar la cistella vermella de vímet col·locada a terra, a pocs centímetres del seu cap, esperant pacientment. Va sentir com el botxí accionava el ressort i va escoltar el so sibilant de la fulla lliscant amb velocitat cap al seu objectiu.